

Hidroenergetski projekti v zavarovanih območjih Balkanskega polotoka

Povzetek

Pričujoča študija obravnava število načrtovanih hidroenergetskih projektov v zavarovanih območjih Balkanskega polotoka. Skupno je bilo pregledanih 1.640 projektov, katerih lokacija je bila vrednotena glede na obstoječo mrežo zavarovanih območij.

Baza podatkov zajema le hidroelektrarne z nazivno močjo večjo od 1 MW, vendar pa so bile za izbrane narodne parke in ključna območja kampanje (Narodni park Morovo v Makedoniji, narodni parki v Albaniji in Srbiji, ter območja populacije sulca v porečju reke Save) upoštevane tudi male hidroelektrarne (<1MW).

Na preučevanem območju je bilo prepoznanih 51 narodnih parkov in 64 Ramsar območij, Biosfernih rezervatov ter območij Svetovne dediščine UNESCO. Skupaj z Natura 2000 območji v Sloveniji, na Hrvaškem, v Bolgariji in Grčiji ter naravnimi rezervati v državah nečlanicah Evropske Unije, je območje precej dobro prepleteno z različnimi režimi varovanja narave. Vendar pa ostaja v Bosni in Hercegovini, Srbiji, Črni Gori, Makedoniji, na Kosovu in v Albaniji veliko območij, ki so nezadostno zavarovana ali pa območja Smaragdne mreže (Emerald sites) še niso prepoznana.

Zavarovana območja so bila razdeljena v pet GIS slojev in prekrita s slojem lokacij načrtovanih hidroelektrarn. Zaradi prekrivanja različnih režimov varovanja so bili nekateri projekti uvrščeni v več kategorij, pri končnem skupnem pregledu rezultatov pa so bila podvajanja izločena. Projekti so šteti le v najvišjo kategorijo režima varovanja. Zaključki študije so pokazali:

1. Narodni parki: 113 (7%), *od teh*
2. Ramsar/Biosferni rezervat/Svetovna dediščina UNESCO: 23 (1%), *od teh*
3. Natura 2000: 131 (8%), *od teh*
4. zavarovana območja na državnem nivoju: 268 (16%), *od teh*
5. druge oblike zavarovanih območij: 282 (17%).

535 načrtovanih projektov, ali 23% vseh, je umeščenih v območja z najstrožjimi režimi varovanja narave. Nadaljnih 282 hidroelektrarn (17%) je načrtovanih znotraj drugih, nižjih oblik zavarovanih območij. **Skupno je torej, 817 ali 49% vseh hidroelektrarn umeščenih prav v zavarovana območja.**

Rezultati kažejo, da je pritisk hidroenergetike na zavarovana območja zelo velik. Izgradnja hidroelektrarn v tudi najstrožje zavarovanih območjih ni izjema, prej pravilo. V takšnih območjih so nesprejemljive tudi male hidroelektrarne, čeprav interpretirane kot trajnostna raba vodnih virov.